

اصول بنیادین نظریه‌ی ملاصدرا درباره‌ی معاد جسمانی از دیدگاه فلاسفه‌ی مکتب اصفهان

سید صدرالدین طاهری^۱

چکیده

یکی از نظریات جنجالی ملاصدرا نظریه‌ی وی در مورد معاد جسمانی است که بر اساس آن مدعی است مشکلی را که چندین قرن، از ابتدای تدوین فلسفه‌ی مشاء تا زمان وی دامنگیر فلاسفه بوده و از عهده‌ی حل آن برنیامده اند، حل کرده و در عین حال، صورتی بدان بخشیده که اولاً مبتنی بر اصول مسلم فلسفی باشد و ثانیاً با متون دینی اسلامی تطبیق کند.

این نظر پس از ملاصدرا به شدت مورد چالش موافقان و مخالفان قرار گرفته، موافق در توجیه فلسفی و قرآنی آن کوشیده و مخالف به تخریب آن پرداخته است. در مقاله‌ی حاضر پس از شرح مختصری پیرامون مشکل تاریخی فلاسفه اسلامی در باب معاد جسمانی، راه حل مورد نظر ملاصدرا، فهرست وار بیان خواهد شد و بیشترین حجم مقاله به مخالفان اختصاص خواهد یافت. مخالفان به سه گروه اصلی و هفت گروه فرعی تقسیم و نمونه‌هایی از گفته‌های نخستین گروه فرعی بیان خواهد شد.

واژگان کلیدی: معاد جسمانی - مثال - نفس - خیال - حرکت جوهری - اصالت وجود - تشکیک